

Д. Харечко

ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЖИТЛОМ ОКРЕМИХ КАТЕГОРІЙ ГРОМАДЯН

Розглянено використання нормативно-правового механізму для належної реалізації житлових прав окремих категорій громадян, зокрема працівників національної поліції, прокурорів, суддів, та державних службовців. Визначено основні напрями застосування даного державно-управлінського механізму щодо покращення житлової політики держави для належної реалізації окремими категоріями громадян права на житло. Досліджено процеси використання нормативно-правового механізму реалізації окремими категоріями громадян права на житло, визначено основні напрями його застосування та встановлено ефективність його застосування покращення житлової політики держави та належної реалізації житлових прав даних громадян. Систематизовано засоби реалізації зазначеними категоріями громадян права на житло та проаналізовано способи здійснення державної політики у сфері їх реалізації, досліджено сутність нормативно-правового механізму реалізації державної політики в галузі будівництва.

Ключові слова: забезпечення житлом, програми забезпечення житлом, забезпечення житлом окремих категорій громадян, нормативно-правовий механізм реалізації житлових прав окремих категорій громадян, державні службовці, працівники національної поліції.

Проблема забезпечення житлом окремих категорій громадян України, за професійними характеристиками, на сьогодні набуває загальнонаціонального значення. Для вирішення цієї проблеми необхідна розробка наукових засад реалізації даними категоріями громадян права на житло, методології його практичної реалізації системою загальнодержавних заходів та формування належного нормативно-правового механізму забезпечення, яке б відповідало економічним та соціальним викликам сьогодення.

Проблемні питання забезпечення окремих категорій громадян житлом були предметом досліджень чисельних вітчизняних науковців, зокрема: М. Ануфрієва, О. Бандурки, Н. Болотіної, В. Венедіктова, М. Галянтича, М. Джиги, М. Іншина, О. Лавриненка, О. Лапки, К. Мельника, В. Плішкіна, О. Романов, Ю. Сердюк та інших. Проте, незважаючи на їх безумовну цінність, вони мають переважно оглядове спрямування.

Мета статті – дослідження процесу використання нормативно-правового механізму реалізації житлових прав окремих категорій громадянами, визначення основних напрямів застосування, встановлення ефективності застосування даного державно-управлінського механізму для покращення житлової політики держави та належної реалізації окремими категоріями громадян права на житло.

Відповідно, завданням дослідження є: систематизувати засоби реалізації окремими категоріями громадян права на житло, проаналізувати способи застосування нормативно-правового механізму державної політики у сфері їх реалізації, дослідити сутність застосування нормативно-правового механізму як одного з державно-управлінських механізмів, реалізації державної політики в галузі будівництва.

Основою національного законодавства та нормативно-правового забезпечення діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування щодо належної реалізації громадянами житлових прав є Конституція України, як основний закон, який має найвищу юридичну силу та норми якого є нормами прямої дії. Конституція України Житловий Кодекс України, Закони України, Укази Президента України, Постанови Кабінету Міністрів України та інші нормативно-правові акти становлять систему норм права що врегульовують коло суспільних відносин щодо належної реалізації громадянами житлових прав.

Нормативно-правовий механізм забезпечення житлом окремих категорій громадян можна охарактеризувати як сукупність нормативно-правових актів, які регулюють чітко визначене коло суспільних відносин щодо задоволення потреб громадян у належних житлових приміщеннях, які відповідають санітарно-технічним вимогам, і пов'язані із цим відносини щодо отримання такого житла, по забезпеченню його цілості, експлуатації та управлінню житловим фондом.

Право на житло, як можливість володіння, користування та розпорядження ним, нині вважається належною нормою цивілізованого суспільства. Відповідно до ст. 47 Конституції України, кожен має право на житло. Держава створює умови, за яких кожний громадянин матиме змогу побудувати житло, придбати його у власність або взяти його в оренду. Громадянам, які потребують соціального захисту, житло надається державою та органами місцевого самоврядування безоплатно або за доступну для них плату відповідно до закону [1].

Згідно із ст. 43 Житлового Кодексу України, громадянам, які перебувають на обліку та потребують поліпшення житлових умов, жилі приміщення надаються в порядку черговості [2]. А, відповідно до п. 39 Правил обліку, зазначається, що громадянам, які перебувають на квартирному обліку, жилі приміщення надаються в порядку загальної черги, окрім осіб, що мають право першочергового та позачергового одержання жилих приміщень [3].

В Законі України “Про міліцію” від 20.12.1990 р. було зазначено, що працівники міліції користуються пільгами при розподілі житла та передбачено такі шляхи покращення їх житлових умов: безоплатне отримання житла працівниками, які працюють у сільській місцевості; отримання житла у першочерговому порядку за рахунок житлової плаші наданої місцевими радами, відповідними міністерствами та відомствами; отримання кредитів наіндивідуальне і кооперативне житлове будівництво в розстрочку на 20 років із погашенням 50 процентів наданої позики за рахунок відповідних фондів Міністерства внутрішніх справ України і місцевих бюджетів; продаж місцевими радами на пільгових умовах житла із знижкою до 50 відсотків його вартості; отримання житла в службовому житловому фонді [4].

Важливим кроком щодо забезпечення житлом зазначеної категорії громадян стала Комплексна програма забезпечення житлом військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу, посадових осіб митної служби та членів їх сімей, затверджена Постановою Кабінету Міністрів України № 2166 від 29.11.1999 р. на виконання Указу Президента України “Про Комплексну програму забезпечення житлом військовослужбовців та членів їх сімей” № 1262 від 02.10.1999 р. [5].

Однак стан її реалізації потребує значного реформування та внесення відповідних змін, які б відображали соціальні та економічні реалії сьогодення. Малоефективне використання відповідних державно-управлінських механізмів органами державної влади

та місцевого самоврядування призводить не до покращення соціальної ситуації шляхом забезпечення житлом даної категорії громадян, а до негативного сприйняття самої сутності існування даної програми. Питання кредитування будівництва житла з економічно адекватними показниками для даних категорій осіб не знаходять свого відображення в нормах чинного законодавства, а подальше невжиття уповноваженими органами заходів щодо пошуку і застосування нормативно-правового механізму вирішення існуючих проблем у сфері будівництва призводить до неможливості реалізації основних завдань програми. Однак, не враховуючи складні економічні обставини реалізації програми, та відсутність належного фінансування, додаткових джерел для її реалізації не було залучено, а всі зміни до згаданої програми стосувалися коригування кількості міністерств і відомств, для працівників яких планувалося побудувати житло за рахунок державного бюджету, а також планових статистичних показників.

Постановою Верховної Ради України від 23.02.2006 р. було схвалено Рекомендації парламентських слухань “Про стан забезпечення житлом та іншими гарантіями соціального захисту військовослужбовців, осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ та деяких інших осіб”. Учасники даних парламентських слухань відзначали, що ця проблема є однією із найскладніших соціальних проблем України, постійно загострюється, а тому потребує невідкладного й дієвого втручання Верховної Ради України, Президента України та Кабінету Міністрів України в її вирішення, а відсутність єдиної державної стратегії радикального вирішення соціальних проблем даних категорій осіб і підміна рішучих та кардинальних заходів обмежено дозованими фінансовими видатками, що призвело до критичного накопичення житлових та інших труднощів у соціальній сфері. Замовниками будівництва не виконуються програмні завдання щодо створення фондів службового житла, а систематичне порушення встановлених законодавством тендерних процедур, укладення численних ризикованих угод із підрядниками, які не виконували умов попередніх договорів, призводять до втрати зворотного зв'язку та звітності між витраченими коштами та отриманими результатами. Учасниками парламентських слухань було надано ряд рекомендацій органам державної влади та місцевого самоврядування, зокрема рекомендовано Кабінету Міністрів України: запровадити механізм кредитування даної категорії громадян для будівництва та придбання житла, аналогічний механізму пільгового молодіжного кредитування; запровадити механізм фінансування будівництва та придбання житла для зазначених категорій осіб із розрахунку: 50 відсотків вартості житла – за кошти громадян, 50 відсотків – за кошти спеціального фонду відповідних бюджетів, зокрема й місцевих; визначити механізм виділення земельних ділянок під будівництво житла для даної категорії осіб та запровадити механізм звільнення замовників будівництва такого житла від відрахувань місцевим органам влади на розвиток соціальної інфраструктури при здійсненні такого будівництва [6].

Ще у 2005 р. на розгляд Верховної Ради України було подано проект Закону України “Про надання житлових позик військовослужбовцям, особам начальницького та рядового складу органів внутрішніх справ та деяким іншим особам” від 22.11.2005 р. № 8485, яким було запропоновано змінити підхід до забезпечення житлом працівників органів внутрішніх справ, та передбачено можливість отримання ними безвідсоткових позик для житлового будівництва або придбання квартири чи індивідуального житлового будинку. Однак дані новаторські новели не знайшли підтримки, до законопроекту були висунуті певні застереження і

він після розгляду в першому читанні був відправлений на доопрацювання, де і перебуває на сьогодні. Зміст даних застережень полягав у вказівці на невизначеність джерел фінансування надання житла, спірність створення вказаної уповноваженої спеціалізованої установи та в суперечності даного законопроекту нормам чинного законодавства щодо безкоштовного отримання житла даними категоріями громадян. Щодо створення спеціалізованої установи з авторами зауважень можливо погодитись, оскільки повноваження, в разі прийняття відповідного закону щодо головного розпорядника коштів по даній бюджетній програмі можна покласти на відповідні міністерства, а розпорядником коштів нижчого рівня визначити Фонд молодіжного житлового будівництва, який належно функціонує і реалізовує ряд державних програм щодо забезпечення житлом громадян.

Відомчими нормативними актами Міністерства внутрішніх справ України, зокрема Наказом “Про надання службових жилих приміщень і користування ними особами рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ України” № 1039 від 10.09.2004 р. [7], наказом “Про затвердження положень про Центральну житлову комісію та комісію з розподілу житлової площі в гуртожитках Міністерства внутрішніх справ України” № 873 від 27.08.2014 р. [8] визначено: порядок надання службових жилих приміщень особам рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ України та військовослужбовцям внутрішніх військ МВС України в будинках державного і громадського житлового фонду; користування ними; виселення із службових жилих приміщень; забезпечення службовими жилими приміщеннями військовослужбовців внутрішніх військ МВС України.

Законом України “Про Національну поліцію” від 02.07.2015 р. [9] передбачено, що поліцейські забезпечуються житлом на підставах і в порядку, визначеними житловим законодавством, та передбачено такі можливості покращення їх житлових умов:

1. Отримання житла в першочерговому порядку поліцейським, які, згідно із законом, визнані такими, що потребують поліпшення житлових умов;

2. Позачергового надання житлових приміщень:

– особам, які звільнені зі служби в поліції і визнані інвалідами I групи внаслідок поранення, контузії, каліцтва, одержаних під час виконання службових обов’язків під час служби в поліції, або захворювання, одержаного під час проходження служби в поліції, і які, згідно із законом, визнані такими, що потребують поліпшення житлових умов.

– членам сім’ї (дружині (чоловіку), дітям) поліцейського, який загинув під час виконання службових обов’язків, які, згідно із законом, визнані такими, що потребують поліпшення житлових умов та на момент загибелі поліцейського перебували на обліку осіб, які потребують поліпшення житлових умов, у відповідному населеному пункті.

3. Надання житлових приміщень в гуртожитках та службових житлових приміщень в порядку і на умовах, визначених житловим законодавством.

4. Винаймання житла на підставі договору житлового найму, і не мають власного житла в населеному пункті де поліцейській проходить службу шляхом отримання компенсації за найм у розмірі, що не перевищує трьох мінімальних заробітних плат, визначених на 1 січня відповідного календарного року.

Провівши порівняльний аналіз даних нормативних актів, можна звернути увагу на суттєву відмінність у способах застосування державно-управлінських механізмів реалізацією даною категорією громадян права на житло, оскільки на сьогодні, основний акцент робиться на безкоштовне отримання житла, та зникають такі можливості

покращення житлових умов, як пільговий продаж, та отримання кредитів на пільгових умовах.

В Законі України “Про прокуратуру” від 05.11.1991 р. було передбачено такі способи покращення житлових умов даної категорії громадян:

1. Забезпечення в першочерговому порядку, жилою площею місцевими органами влади, прокурорів та слідчих прокуратури, а військовослужбовців військових прокуратур – за рахунок Міністерства оборони України за місцем проходження служби.

2. Забезпечення у позачерговому порядку благоустроєним жилим приміщенням прокурорів і слідчих прокуратури, призначених на роботу в іншу місцевість, виконавчими комітетами місцевих Рад, а військовослужбовці військових прокуратур – за рахунок Міністерства оборони України за місцем проходження служби.

3. Надання місцевими Радами на пільгових умовах жилих приміщень працівникам прокуратури із знижкою до 50 відсотків його вартості [10].

Однак вже в Законі України “Про прокуратуру” від 14.10.2014 р. зазначено, що після призначення на посаду прокурор, який потребує поліпшення житлових умов, забезпечується службовим житлом за місцем знаходження прокуратури [11].

Наказом Генерального прокурора України № 48/13-ок від 16.04.2004р. затверджено перелік категорій працівників органів прокуратури, яким може бути надано службове жиле приміщення, та Положення про облік та розподіл службової житлової площі Генеральної прокуратури України (далі – Положення) [12] і передбачено, що фонд службових жилих приміщень для забезпечення працівників прокуратури формується з новозбудованого житла, звільнених жилих приміщень або квартир, придбаних прокуратурою у юридичних осіб. Цим Положенням визначено підстави та порядок надання службових приміщень у будинках, які знаходяться у віданні Генеральної прокуратури України, незалежно від способів і джерел їх придбання, та зазначено, що службові жилі приміщення надаються незалежно від перебування працівників прокуратури на квартирному обліку, без додержання черговості та пільг, установлених для забезпечення громадян житлом.

Відповідно до Закону України “Про судоустрій і статус суддів”, після призначення на посаду суддя Конституційного Суду України, Верховного Суду України, вищого спеціалізованого суду, апеляційного, місцевого суду, який потребує поліпшення житлових умов, забезпечується службовим житлом за місцем знаходження суду органами місцевого самоврядування в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України [13].

Порядок забезпечення житлом суддів Апеляційного суду України, апеляційних і місцевих судів був затверджений Постановою Кабінету Міністрів України № 707 від 03.08.2005 р. [14] та був скасований Постановою Кабінету Міністрів України № 1097 від 01.12.2010 р. [15]. Тобто, на сучасному етапі утворилась прогалина в законодавстві і державно-управлінський механізм реалізації права судді на забезпечення службовим житлом законодавчо не закріплений.

Згідно з наданою Державною судовою адміністрацією України інформацією, станом на 1 жовтня 2014 р. у контрольних списках суддів, які потребують забезпечення службовим житлом, перебуває 1308 суддів, впродовж 2010 – 2014 рр. кошти на придбання службового житла Державній судовій адміністрації України з державного бюджету не виділялися, а за рахунок загального та місцевого бюджетів протягом 2010 – 2014 років службовим житлом було забезпечено 177 суддів. До бюджетного запиту на 2015 р. Державною судовою адміністрацією України була включена потреба в коштах на

придбання житла 1280 суддям, які потребують забезпечення службовим житлом, однак зазначена потреба в коштах не була забезпечена доведеними обсягами граничних видатків загального фонду державного бюджету на 2015 р. [16].

Необхідно зазначити, що ще в 2007 р. на всеукраїнському з'їзді будівельників у Києві Президент України В. Ющенко підкреслив, що “ми повинні зробити все, щоб змінити державну політику у наданні житла, з 2008 року необхідно припинити практику роздачі державного житла, коли видаються квартири держслужбовцям і видача цих квартир оплачується через державний бюджет, таку порочну практику треба припинити”. На думку В. Ющенка, державні службовці середнього рівня щомісячно отримують декілька тисяч гривень, і тому можуть дозволити собі купувати житло в кредит, виплачуючи його протягом 10 – 15 років [17]. Тобто фактично було запропоновано поступове припинення отримання житла за рахунок державного бюджету та закладено основні принципи державно-приватних партнерських відносин.

Однак застосування лише нормативно-правового механізму як окремого, самостійного, державно-управлінського механізму не тільки не надає змогу покращити житлове становище певної категорії громадян, а призводить до різних негативних соціальних явищ. Зокрема, в Законі України “Про державну службу” від 1993 р. були зазначені передумови для виділення коштів для поліпшення житлових умов державним службовцям шляхом надання безвідсоткового кредиту [18]. А лише в 2004 р. постановою Кабінету Міністрів України № 182 від 18.02.2004 р. затверджено Порядок надання державним службовцям, які, відповідно до законодавства, потребують поліпшення житлових умов, безвідсоткового кредиту для житлового будівництва або придбання квартир чи індивідуальних житлових будинків, та визначено відповідний механізм його реалізації [19].

Даним положенням передбачено, що кошти на його функціонування повинні бути закладені в Державний бюджет України, тобто фінансування є обмеженим у поточному році відповідними бюджетними призначеннями, і всі бажаючі державні службовці, які потребують покращення житлових умов, не матимуть змогу взяти даний кредит саме в поточному році. Також Положенням передбачено, що, якщо людина звільняється з державної служби, то кредит з моменту звільнення з державної установи стає відсотковий, а сума відсотку визначатиметься Національним банком України. На сьогодні можна стверджувати, що це Положення реально не діє, адже жодного разу з 2004 р. в Державному бюджеті України не передбачалось коштів на його реалізацію.

В 2007 р. було видано Указ Президента України “Про заходи щодо реформування державної служби в Україні та забезпечення захисту конституційних прав державних службовців” № 900/2007, в якому зазначалось про удосконалення порядку надання житла державним службовцям, які потребують поліпшення житлових умов, та запровадження гарантій надання такого житла, а також земельних ділянок для садівництва, впровадження пільгового безвідсоткового кредитування державних службовців на придбання або будівництво житла, передбачити фінансування відповідних видатків у повному обсязі з 1 січня 2009 р. [20]. Даний Указ Президента України був лише декларативним характером, оскільки належно не був реалізований уповноваженими органами державної влади.

В Законі України “Про державну службу” від 10.12.2015 р. новели щодо покращення житлових умов державних службовців не отримали свого логічного продовження, в світлі раніше прийнятих актів, які однак нині не скасовані [21].

Така невизначеність поглядів призводить до демотивації державних службовців, а відсутність чіткої програми отримання житла такими особами, спричиняє певні кризові явища в державній службі, які ми можемо спостерігати зараз, зокрема переходу молодих та висококваліфікованих професіоналів, які здатні впроваджувати в життя реформи, до приватного сектору працевлаштування.

Аналіз реального стану забезпечення житлом окремих категорій громадян, зокрема працівників національної поліції, прокурорів, суддів, державних службовців, та нормативно-правового механізму його здійснення, дозволяє стверджувати, що вказані категорії громадян мають значні проблеми із реалізацією свого права на житло. Тому пропонується розробити цільові загальнодержавні програми забезпечення житлом даних категорій громадян, метою яких повинно стати вирішення проблеми забезпечення їх житлом, та членів їх сімей шляхом належного функціонування та вдосконалення окремих державно-управлінських механізмів.

Основними завданнями такої Програми повинні стати: удосконалення порядку надання житла державним службовцям з урахуванням вислуги років за рахунок коштів державного бюджету, а також створення фонду службового житла; застосування фінансово-кредитних механізмів державного довгострокового пільгового та іпотечного кредитування, залучення додаткових джерел фінансування, використання потенційних можливостей вторинного ринку житла з метою здешевлення його вартості та збільшення за рахунок цього кількості отриманих квартир; посилення контролю та нагляду за порядком надання службового житла державним службовцям, створення фонду службового житла.

Список використаної літератури

1. Конституція України від 28.06.1996 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : www.portal.rada.gov.ua.
2. Житловий кодекс Української РСР від 30.06.1983 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : www.portal.rada.gov.ua.
3. Про затвердження Правил обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов, і надання їм жилих приміщень в Українській РСР [Електронний ресурс] : Постанова ради Міністрів УРСР і Української Республіканської Ради професійних спілок № 470 від 11.12.1984 р. — Режим доступу : <http://zakon1/rada.gov.ua>.
4. Про міліцію [Електронний ресурс] : Закон України № 565-ХІІ від 20.12.1990 р. — Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua>.
5. Про Комплексну програму забезпечення житлом військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ, кримінально-виконавчої системи, службових осіб митних органів та членів їх сімей [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України № 2166 від 29.11.1999 р. — Режим доступу : www.rada.gov.ua.
6. Про Рекомендації парламентських слухань “Про стан забезпечення житлом та іншими гарантіями соціального захисту військовослужбовців, осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ та деяких інших осіб” від 23.02.2006 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : www.rada.gov.ua.
7. Про надання службових жилих приміщень і користування ними особами рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ України та військовослужбовцями внутрішніх військ [Електронний ресурс] : Наказ МВС України № 1039 від 10.09.2004 р. — Режим доступу : www.rada.gov.ua.
8. Про затвердження положень про Центральну житлову комісію та комісію з розподілу житлової площі в гуртожитках Міністерства внутрішніх справ України

[Електронний ресурс] : Наказ МВС України № 873 від 27.08.2014 р. — Режим доступу : www.rada.gov.ua.

9. Про Національну поліцію [Електронний ресурс] : Закон України № 580-VIII від 02.07.2015 р. — Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua>.

10. Про прокуратуру [Електронний ресурс] : Закон України № 1789-XII від 05.11.1991 р. — Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua>.

11. Про прокуратуру [Електронний ресурс] : Закон України № 1697-VII від 14.10.2014 р. — Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua>.

12. Про затвердження переліку категорій працівників органів прокуратури, яким може бути надано службове житло, та про затвердження Положення про облік та розподіл службової житлової площі Генеральної прокуратури України [Електронний ресурс] : Наказ Генеральної прокурори України № 48/13-ок від 16.04.2004 р. — Режим доступу : <http://search.ligazakon.ua>.

13. Про судоустрій і статус суддів [Електронний ресурс] : Закон України № 2453-VI від 07.07.2010 р. — Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua>.

14. Постанова Кабінету Міністрів України № 707 від 03.08.2005 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : www.portal.rada.gov.ua.

15. Постанова Кабінету Міністрів України № 1097 від 01.12.2010 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : www.portal.rada.gov.ua.

16. Рішення Ради суддів № 62 від 04.12.2014 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://cst.com.ua>.

17. Ющенко проти безкоштовного житла для державних службовців [Електронний ресурс]. — Режим доступу : 26/03/200813:52/activist.org.ua.

18. Про державну службу [Електронний ресурс] : Закон України № 3723-XII від 16.12.1993 р. — Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua>.

19. Порядок надання державним службовцям, які відповідно до законодавства потребують поліпшення житлових умов, безвідсоткового кредиту для житлового будівництва або придбання квартир чи індивідуальних житлових будинків [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України № 182 від 18.02.2004 р. — Режим доступу : <http://zakon1/rada.gov.ua>.

20. Про заходи щодо реформування державної служби в Україні та забезпечення захисту конституційних прав державних службовців [Електронний ресурс] : Указ Президента України № 900/2007 від 20.09.2007 р. — Режим доступу : www.liga.net.

21. Про державну службу [Електронний ресурс] : Закон України № 889-VIII від 10.12.2015 р. — Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua>.

Стаття надійшла до редакції 28.03.2017

Схвалена до друку редколегією 19.04.2017

D. Kharechko

PROBLEMS OF USING A NORMATIVE AND LEGAL MECHANISM FOR THE PROVISION OF HOUSING TO CERTAIN CATEGORIES OF CITIZENS

This article examines the use of the normative and legal mechanism for the proper implementation of housing rights of certain categories of citizens, in particular of employees of the National Police, prosecutors, judges and civil servants. The article defines the basic

directions for the use of this mechanism in order to improve the public housing policy for the proper implementation of citizens' rights to housing by certain categories. The author examines processes of using a normative and legal mechanism for the proper implementation of housing rights of certain categories of citizens, defines the main directions for its application, and determines the efficiency of its usage for the improvement of the public housing policy and the proper implementation of housing rights of these citizens. The means of implementing housing rights of the abovementioned categories of citizens are systematized and the ways for carrying out public policy in the field of their implementation are analyzed. The essence of the normative and legal mechanism of public policy implementation in the construction industry is examined.

Key words: housing, housing programs, providing housing to certain categories of citizens, normative and legal mechanism for the implementation of housing rights of certain categories of citizens, civil servants, employees of the National Police.